

„Narodni list“ izlazi svake četvrtke pošto pošta.

Članci su je na godišnjicu i hrana, na najviše četiri, pojedini broj 6 kilara.

Ona inozemstva plaća se po pošto poštari.

Nijedna uplata ne vrati ako nije učinjena izravno upravitelju lista.

Narodni list.

Za oglašne plaća, po 12 fil. po rečku, za više puta po pogodbi.

Oglašni listu se na uređništvo lista.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Voloskom.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se u primaju.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tlo bez kosti!“

Br. 3.

Volosko-Opatija, u četvrtak 21. Janara 1904.

God. IV.

Najveći gospodin v Istre.

Ki je to? . . .

Jeli to morda porečki biskup Flapp?

Jeli novi zemaljaki kapetan Rizzi?

Jeli Kamalić ale pak Sottocorona?

Nijo — ni prvi, ni drugi, ni treći,

ni četvrti. Najveći gospodin v Istre je neki čovek va benevrekah ale pak va opankeh. Ni se tu ča smet! Istina je kako Bog, da je najveći gospodin v Istre naš istarski seljak, težak ale poljodjelac. Tako je i nikako drugačije.

Čete mi verovat? Ne čete? Ako nećete, hote lepo s menom gore na vrh Učki, pogledajte malo na jednu i na drugu stran Istre sve one kuće, ona sela, ona polja, oni vinogradi, one šume, one senokoše, pogledajte sve to, pak pitajte malo čigov je vas taj blagoslov božji? čigova je ta lepota? I svaki će vam odgovorit: Ta blagoslov božji, ta lepota — to vam je svojina istarskega seljaka, našega težaka — tako, da je on, taj naš istarski seljak i težak gospodar od svega tega nebeskega dara. A da tega božjega dara ni malo — to znate i sami, da je tega puno — to morete takodjer videt sami, a od svega tega morete lahko razvidet, da on čigovo je sve to, mora bit veli gospodin. A to i je braćo moja, istarski seljaci vaše, vaše, najvećim delom vaše i radi tega ste vi svi skupa najveći gospodin v Istre. Vi imate svoju kućicu, imate svoju zemljicu, imate svoju slobodicu. Kada već vi ne morete delat z rukami, delat će vam deca vaša, delat te unuki — i tako —

dokle je va glave pameti, ne propada ni kućica, ni zemljica, ni slobodica. Drugačije je puli impiegata aliti činovnika. On poteže svoju plaću, dok se s hoće onem, ki ga plaćaju. Ako im malo dodija, oni ga brzo odprave i on je na cesti. Tako će z vremenom bit i z onemi trimi, četirimi talijanskemi Abrejićinami, ki su se s vašemi žulji i s vašom mukom obogateli. Doći će đjaval po svoje, propast će te. Pijavice puka, te krvopije, kako su već propali i toliki drugi njihovi jednaki — ale vi, braćo težaki i poljodjelci, vi čete ostat za vavek, zač vaše je bogatstvo osigurano sve dotle, dok zemlja, po kojoj mastite i gazite, bude vaša.

Vi ste, kako sam rekal, prava gospoda a svi skupa ste najveći gospodin v Istre. Sada, da malo vidimo, kako se pak drži, kako se ponaša taj najveći gospodin v Istre! . . .

Krv me poleva po obrazu, kada na to pomislim. Pred najmizernejim talijanskim, obćinskim sekretarićem, pred kakovem zaduženem kalabrićkem impiegatićem od pošti, ale pak pred kakovem dozotskem impiegatićem od porznoga ureda (kase) taj naš veli gospodin će drhtat kako veja sve od nekoga bedastega straha. I pustit će taj naš veli gospodin, da ga ti šekretarići psuju, da se carako i kraljevske činovničke mizerije na njega skidaju kako na blago — i niš neće reč taj naš veli gospodin — ni besedice, već će onem plaćenem poganom prikazat još i drugu

stran obraza, da još bolje na njega pljuvaju. Takav je naš čovjek, naš dobri ale va takovih prilikah ne dosta pametan istarski seljak.

A Bog te sačuvaj, kada pak taj naš čovek pride pred kakovega šperlentastega kotarskega kapetana, pred kakovega naduvenega kumisarićinu, pred kakovega suca ale kakovega drugega, višega činovnika. Tu naš čovek izgubi posvema glavu. Noge mu padaju, srce mu se stišće, jezik zapliće, pleća se sagiblju i glava se sve više i više prigiblje i skrušeno prima uvrede, psovke, kletve i druge pogrde, ča ih za svaku malu stvar siplju na njega carsko kraljevska usta kakovega god carsko kraljevskega, prepotentnog naduvenca.

A zač sve to? . . . pitamo mi. Ki je tu za kega? Jeli naš seljak za impiegata ale su pak impiegati za seljake i druge, ki plaćaju? Neka bi se recimo, samo za leto dan zaprla mošnjice našeh seljaki, pa bi te već videli, kako bi truhli carsko kraljevske gospode po sakrabojsku krulili.

Sada čete pak vi pitat mene: — Dunke ča biš pak ti od nas otel? . . .

Ča bim otel? Ja bim otel, da budete u prvom redu ljudi, pravi, krepki i koreniti ljudi! Nedajte se, za milega Boga, gazit od nijednoga. Kad ki od vas dodje pred kakovega impiegatićinu, ki će se na vas skinut i ki će na vas grubo zavapit: — Ti, po ča si prišal?! . . . ale pak ča takovega, vi mu onputa odgovorite oštro ale mirno i dostojanstveno:

— Gospodine, je nisam s vami ovice pasal! — On će već razumet. A ako pak to ne pomore, onputa se pritužite višoj oblasti. Ako pak nebi ni od tuda bilo pomoći, onputa se javite nam, pak ćemo mi z imeni na svet — drugo će učinit naš zastupnik va Beče.

Tako delajte, i znajte, da doklegod se vi lepo ponašate imate pravo zahtevat, da se i drugi ponašaju tako napram vas. A tako valja da se držite i napram svakemu Talijanu, ki bi otel, da vas ponizi. On ni niš više od vas, niti ste vi manji od njega. Kako on svami — tako i vi s njim. Ako on s vami lepo, činite i vi tako s njim, ako grdo — pokažite mu zubi. Sada vas talijanska i druga gospoda drže za blago. Malo ste temu i sami krivi. Zač se držite skrušeno? zač drhćete pred svakim tadjim ametom? Dignite se na vaše vlastite noge, gledajte svakome ravno v oči, delajte pravo, pa se ne bojte nikoga — i vidjet čete, kako će i vas drugi svet štovat, i prit će dan kad će i vaša reć valjat. Ako vam se dogodi nepravica a vi grmite, i ne dajte mira dokle vam se pravo ne učini. Vi ste ljudi — a ne blago. Čuvajte dakle vaše dostojanstvo, to ste vi dužni sebe već kako ljudi. Do sada ste vavek bili plahi, bili ste tihi i ponizni, a sve uvrede i sve pogrde ste podnašali kako i niema živina batine. Pak ča ste dobili s tem? Dobili ste to — da Vas još i jače pritušće, gazo i mrovare! A tako i je na svietu, jer je poznato,

Podlistak.

Nedjeljni razgovori.

Kako svake nedjelje, tako je i večeras u staroga Marka na okupu puno sveta.

Razgovaralo se do sada o svačemu po malo, kad se ono na jedanput javila stara Mare, Markova žena.

— E, ja, govoriš vi koliko vas volja, mene je sa svem tem strah, da je blizu sudnji dan.

— Ho! ho! ho! nasmeli se svi grohotom.

Mare: E, smejte se, smejte — nisam ni ja toliko luda. Upamtila sam i ja neč.

Marko: Ne velimo, ne velimo, da nisi, ma taj tvoj sudnji dan — ho! ho! ho!

Mare: Ma promislište ljudi božji. Koliko je, da su va Srbije ubili kralja i kraljicu, a? Ča to ni morda . . .

Marko: E, pa zato sudnji dan! Kako da se ni tega i po druguda dogodilo! Da je tebe znat, kako je ono pred jedno ste i deset let bilo va Franceskoj? Tamo vidiš, tamo se ni gledalo ni ki je kralj ni kraljica, već pucaj, seci, ubijaj — tako, da je tamo protleko više krvi nego bi je utalo va našem Kvarneru. Pak vidiš — sa svem tem ni sudnji dan prišal. Tako je na svetu bilo od

vavek, a tako će bit još, da bi tako ne, a bit će tako sve dotle, dok se ljudi ne opamete i ne prestanu ubijat jedan drugega kako blago.

Sused Jure: Strah me je, da ćemo još ko čilo palenti pojist prvo nego to bude Markov sin Tone: I ja mislim. Zač bi se onputa kupovali toliki kanuli, gradile toliko karocada a gonilo u soldate tolike mlade ljude!

Markov stariji sin Zvano: E, moj dragi, to je znamenje, da ima još dosta uzroka bat se, da bi od hipa do hipa mogla puknut vojska.

Marko: Pak ima toga dosti. Vi svi znate, da je pred trejset i četire leta Prusijan naskočil na Franceza i posvojil mu dve lepe, velike i bogate provincije. Franceza, to se zna, ne more to pozabiti, pak se pripravilje, kako bi nazad predobit izgubljenju zemlju. Prusijan se tega boji i zato — ala neka-se kuja bajonesti.

Sused Jure: A i Inglez treba soldati i Inglez . . .

Marko: On još više nego nijedan. Pomislite, da je njegova vlast proširena po celem svete i ča on ima, da skrbi za preko 400 milijani ljudi, ki su mu najvećim delom raztresani po svete. Doma nima svega skupa

ni 40 milijun duš. Ale svet — svet: Afrika, Azija, Amerika, Australia — tu je njegova moć, tu njegova sila i bogatstvo. To se zna, da ki će to sve va rede držat i branit od otmamja i pobuni, da mora imet vojske, i karocadi i kanuli. Znamite Inglezu bajuneti i kanuli — on je frigan. Jutra već nebi nijedna kolonija ostala va njihovoh rukah. Transval, Indija, sve bi se to na jedanput diglo i pohitalo bi Inglez va more.

Sused Jure: I je tako — pak Bog!

Marko: A tako vam je nekako i s Rusom. Strašna je veličina zemlje ka se nahodi pod ruakim Carem. Veliko je to carstvo. Ono je svoje granice protegnulo sve do Kine i dolje akoro do Indije. Inglenzi se najviše Rusu boje, zato i huškaju sada Japoneze na vojsku proti Rusom. Inglenzi bi radi oslabet Rusiju, da mora onputa imet slobodne ruki tamo va Azije. Rusu oslabet — ča im se dat.

Tone: Pak i Japanci se jade na Ruse . . .

Marko: Naravno, da se jade. Ma ča će njim koristit taj njihov jad? Japonezi su pogani ljudi, komad pred malo let su se spoznali s evropskojkom civilizacijom, pak bi već oteč celemu svetu zapovedat, pa i Rusije, ka je stvorila željeznicu preko Siberije

sve do tamo mora velikoga Oceana. Nego dat će njim već Rusija po prsteh. Lahko njoj. Velika je, bogata i jaka. Nego ona ima i drugega velikega posla. Vi znate, da Rusija gleda za Carigradom. To je Rusom pustil va testamentu njihov veliki Car, ki je živel pred neko dvesto let. Petar Veliki, tako se je zval ta njihov car. I Rusi već sv od onda delaju na tem, da dobiju Carigrad. Taj grad je kako znate, va vratah Crnoga mora i kada bi Rusija došla va njega — nijedan se nebi mogal ni približit Crnemu moru prez njjega znanja. A dobit će Rusija i Carigrad. Rusija ima puno ustrpljenja i puno pameti. Dobit će ga ona.

Sused Jure: Ma ča je pak s onom blaženom Mecedonijom. Tamo, sam negde čital, da Turci proganjaju i kolju kršćane kako blago. Ča bi reč, da se temu ne pomore?

Marko: E, bi već Turčin bil odkala proteran va Aziju i kršćansko ljudstvo bi slobodjeno od turackega strašnega viadanja, ale to ne daju sami naši kršćani. Rajume se, da čim bi Turčin spraznil Carigrad, da bi se valje va njem utrdil Rus. Ale to ne pušćaju druga carstva i kraljevstva v Europe, osobito Inglez, i to od nepravidnosti proti

da ki se drži kako janjac, pojist će ga vuk. A vi moja braćo, istarski seljaci ne budite janjci, već ljuti lavi, ki te vavek i va svakoj prilike znat braniti svoju čast i svoju zemlju — to veliko i lepo bogatstvo najvećega gospodina v Istri — našega istarskega seljaka.

Lovrancem na razmišljanje!

Svaki pametan čovek nastoji, da bude va svojoj kuće svoj vlastiti gospodar. Joh ti ga čoveku va čigovoj kuće tuji zapoveda. Va Lovrane je baš sada takova prilika, da tuji zapoveda. Jedan kranjski renegat dela sada va Lovrane „alto i basso“. Ča će on i par privandraneh Talijani, ki su prišli va Lovran bos i goli? To se sve more dogoditi na veliku sramotu svih praveh starinskih Lovranca, sad zvali se oni Hrvati ale kako drugačije. Sramotno je najme, da se toliko pametneh ljudi va Lovrane slepo pokoravaju svemu, ča njim ta kranjski renegat i neki talijanski postolarićini zapovedaju, kako da va celem Lovranskem komunne ni nijednega pametnejega čoveka nego je ta renegat ili ti privandrani Talijani. Žalosno va istinu! Ti, ki sada va Lovrane vedre i oblače, samo strah i šuntaju puk proti Hrvatim, za svem tem, da svaki, kemu ni bog pamet zel, mora videt da su lovranski Hrvati veći i bolji prijatelji puka i Lovrana nego su ti privandraci, ki su se komad malo va Lovrane najili i obukli. Najviše se čudimo većine lovranskeh kmeti, ki slepo veruju svemu ča njim Grossman reče. Lovranskeh kmet je toliko, da bi oni sami mogli zapovedat i ravnat s lovranskom občinom, a kad tamo, tanceaju svi kako njim jedan Grossmann svira.

Lovranc! probudite se već jedanput. Strajte privandrance odkuda su prišli, pak budite vi sami gospodari va svojoj občine, da vam se ne budu ljudi rugali: „Prišli su bućani pak su stiralu kućani“.

Rusije. Da ni tega, bil bi već i tamo već dugo mir i nebi se onako provala kršćanska krv. Tone: Ča je pak trebe našemu krajevstvu toliko soldati?

Marko: E, i naši ministri va Beče špekulaju, da bi kakov bokunić za sebe dobili. Ča ne znaš, kako je njihova misal, proširit se do Solunija i predborit za se Albaniju.

Sused Jure: Aj bi bolje storili, da se skrbje, kako će očuvat ono ča već imaju, a ne divlje lovit a pitomo pušcat.

Marko: To i ja govorim. Tu im je Trst, Gorica, Tirol i naša Istra. Za temi kraji gleda Italija, kako bi ih pohlepila, gleda i dela na tem. A ča ne dela sama, to joj pemažu naši Talijanaši a i mnogi carsko kraljevski impiegati. Brizna Austrija, ja vavek to govorim.

Sused Jure: I je brzina. Da jutra pukne vojska neznam kako bi šlo. Vas prosim, va Austrije ima toliko nacija, a najveće pravice moraju da uživaju sami Nemci i Magjari. A je to pravo? A Slaveni? Za ča su oni tu? Za mustardu delat? Leta 1866. smo bili potučeni od Prusijani, a znate zač? Zato, ča je bilo puli nas velega nezadovoljstva radi prepotenciji Nemca. A sada je velo nezadovoljstvo radi prepotenciji Nemca i Magjari.

Marko: Tako je — uprav tako. Ma — ki bude živ, videt će još lepeh stvari. Ja bim samo jedno želim, da naš narod bude na sve pripravan — da ne bude kasnije kajanja a prez koristi.

Pijavice puka.

Splendi el sol dela fortuna
Al „Union“ apena nata
Cica l' „Ungaro-Croata,
Navigando el nostro mar“.

Tako su neki istarski Talijani i talijanske podrepnice bugarili, kada su meseca oktobra, leta gospodnjega 1902. počeli brodit vapori od društva „Unione Istriana“. Činilo se je, da su ti vapori već učinili ono ča ni talijanska flota leta 1866. mogla učinit pod Visom, najme, da su Talijanom osvojili celu Istru. Koliko dima, koliko praha su zdignuli ti dva vaponiča od „Unione striana“! Pak eva, nakon leto dan sve je propalo. Nit ni već vapori nit ni beći. Na 12. o. mj. imali su azionisti društva „Unione“ va Pule skupšćinu. O toj skupšćine čitamo va „Piccolo“, od 3. o. mj. lepeh stvari.

Na istu ni prišlo nego dvanaest azio: ist iz Pule a tri iz vani. Oni iz Reke, Lovrana, Cresa nisu prišli ni blizu, a nisu prišli ni predsjed Petris iz Cresa, ni tajnik, tako da skupšćina ni imala pri ruki ni računi ni ničesa. (Lepo društvo!) Na istoj skupšćine je predsjednik iste, gosp. Polla javil, da je jedan vapon bil već prodan, a beći tokani za njega, da su se „stopili“, drugi vapon da je za dugi šekvestran i predložil je, da se izabere jedan odbor, ki će likvidirat račune. Zjednom besedom: društvo „Unione Istriana“ svojemi dvemi vaponi „Laurana“ i „Cherso“ je propalo, faliralo. Da će do tega prit, to smo mi naprovo znali i pisali va „Narodnem listu“, od novembra 1902. Pak kako i neče propast, kad je to društvo nastalo ne radi potrebe puka nego samo iz političke mržnje i zasljepljenosti. Ono par Talijani i renegati, ki su se okol tega društva mesali, misleli su, da će s temi vaponi potalijanit celu Istru, da će se svi Hrvati iz Istre preko noći zgubit.

„Sa da Pola fino Finne
Del bel si la lingua sona,
Da Laurana fin Fianona
E da Cherso al bel Lussin
Abbazia la ze italiana
E cussi Veglia e Volosca“ . . .

Tako su va svojoj zasljepljenosti pjevali Talijani i Talijanaši, kad su ti nesrećni vapori počeli brodit. Nijedno poduzeće pak, koje vodi politička zasljepljenost ne more napredovat. „Unione Istriana“ je propala i nam ni baš puno žal. Žal nam je oneh lovranskeh siromah, ki su va to društvo zatakli svoje krvavo zaslužene novce, koji su za vavek zgubljeni. Ti siromahi nebi bili seguro svoje novce zatakli va takovo društvo, da ih nisu nekoga lovranska gospoda direktno prevarili, varajuć ih, da će vapori nosit 10 do 20 po sto dobitka. Ta gospoda su siromahom izmamila novce zlorabeč priproščin i neznanje puka. Jedan je lovranski kmet, ki se beći drži kako priljepak stene, zatakul va ti vapori pet tisuć krun, drugi na stotine i stotine, a lovranska gospoda? Nijedan ni dal više od 100 flijorini a zaslazili su ih pul tega duplo više, ki va direktcije, ki na zapovede, ki na agencije, tako da lovranska gospoda nimaju nikakove škole, a siromašni kmet izgubil je sve, ča su mu gospoda za to društvo izaisala. Nego i kmetom stoji pravo. Nisu valjda zabravili ča se zgodilo s talijanskem „casinom“ v Opatije. I ond je puno siromašneh Opatijskeh barkarioli zgubilo svoje novce i još doplatilo 50 po sto. I ond je jedan talijanski kapurion pošteno otustil bradu.

Znali su ča će reč s talijanskom gospodom crešnje zobat, pak nisu marili verovat. Sada neka pitaju svoje novce nazada od Ferdinanda. Lopovščina je od talijanske gospode v Istri, da neznanje našega priprostega puka zlorabe za izmamit mu novca za tako gajnesne političke špekulacije, koje su naperene na propast tega istega puka. „Casino“ v Opatije i „Unione Istriana“ to najbolje dokazuju. Svršit ćemo s kanconetom s kojom smo počeli:

Ma dal mar sempre celeste
Spari el „Cherso“ e la „Laurana“
Sona al morto la campana
Tuti canta: „pomiluj!“

Kumpar Jožina z Lovranščini.

Kumpar Jožina z Lovranščini ima grdu navadnicu, da kada hodi kada god sam po pute, onputa vavek sam sobom govori, tako, da se mora jako lahko doznat ča je tomu čoveku na srce i na duša. Neki večer se je vraćal doma z Lovrana, a kako se nekoliko vremena pofermal puli Keniga, ni čudo ako je ov put i jače mej sobom govoril. Čujmo ga dakle:

„Ja, ja — neka gre k vraga politika, deputati i podestați. Ča imamo mi od tega, &? Kakove koristi, &? Polić vina, malo gajlilega bakalara, to je sve, ča nam pernese ti vranji balotacioni. Ja, ja! i niš drugo: A ča nam sve ne obeđuju! Blejamine, Kukuma, Valčić, Ferdinando, Francele — sve strelj, s čim nam ti ljudi sve napanuju glavu! I bit će vam ovako i bit će vam onako, i imet ćete ovo, i imet ćete ono! . . . Pak? — Smokvi! Vavek nam trube: — Ne, družite s Hrvatni, oni te vas prodat, morat ćete plaćat i na ženu i na decu! . . . Ovako nam bleju svi Talijani — od prvoga do zadnjega. Imbrojoni! Imbrojoni! Imbrojoni! Da čemo više plaćat! A kamo više — vas lepo prosim — kamo više! Kada je bil za podeštu Turčić, plaćal sam na kuću i na zemlju 9 flijorini i 73 soldi a sada! Sada plaćam 21 flijorin i 14 soldi. A kade su adicionali, keh te nam kalumat, kada budu presneli cimiter! Nego dobro nam stoji — ča se vraga pačamo s onemi, ki mare za nas, kako za lanjski sneg.“

Sile nas, da šaljemo decu va njihovu, talijansku školu. I ja sam bil takov trabilo, pak sam dal svu svoju decu va talijansku školu. Pak ča se je dogodilo? Da nijedan od njih nezna ni čitat, ni pisat, ni računat. Aj zna mala Pepica, ja ona još leji nekako, a ma ča koristi, kada ne razume ni strelj. A mali Matičev — ča je! — jedno leto va hrvatskoj škole pak već zna čitat, da ga je lepo čit. Pak ča je glavno — on i razume ča čita. A ča bi pak bilo, da ima i hrvatska škola tri meštri, kako talijanska! A ki je kriv, da nima? Ki, ako ne mi? Zač ne damo svi našu decu va hrvatsku školu? Inšema — mi smo blago, veliko blago — prez pameti! Nego ča čemo! Čovek misli i misli: ovako bi dobro bilo i odluč: — Po bora ču i ja, da jedanput pride na moju. Pa greš va grad s mišlju, da češ dete zmet s talijanske škole, ale da češ balotat za hrvatsku stran, pak još nisi pravo prišal ni pod lodonjicu i već te ki ta lovi za ruku i sve čuješ, kako ti govori:

Kumpare samo, Kumpare tamo . . . I onputa, a da ni sam neznaš kako, najdeš se najjedanput s njim puli Keniga ale pak puli Kastavki . . . I ti piješ i piješ a on taneki plaća. Pa kad si se dobro napil, onputa vidiš komad, da tvoja glava ni već tvoja glava. Pak ča se dogodi? Dogodi se to, da ti dete ostane i napred va talijanskoj škole, kade postaje od dneva do dneva sve bedastije i trubastije, ale pak se dogodi to, da si svoj glas predal talijanskoj strane, za svem tem, da si odlučil, nikad im više ne dat svojega glasa. Mene se je tako dogodilo tisuće puti! . . . Vrag zel i delo! . . .

Mjestne vijesti.

Dobrovoljno vatrogasno društvo v Opatiji priredjuje dne 1. februara o. god. u kavani Junech plesni vjenčić.

Za čistoću pločnika u Opatiji-Voloskom. Između Voloskoga i Opatije sagrađen je od mala lepi pločnik, koji bi bio na ures svakom velegradu. Na žalost se na čistoću toga pločnika vrlo malo ih ništa ne pazi. Mi bi u interesu svih preporučili, da se čim prije priskrbi, kako bi se taj pločnik čisto svaki dan.

Hrv. pjev. i tamb. društvo „Lover“ obdržavati će a subotu, dne 23. t. mj., u prostorijama čitaonice „Zora“ u Opatiji, svoju glavnu godišnju skupšćinu. Posle skupšćine priredjuje se za članove i prijatelje društva, domaću zabavu sa plesom. Ulaznica za nečlanove i kruna po osobi.

Braća Česi za našu družbu sv. Cirila i Metodja za Istru. Braće Čeha ima v Opa-

tije lep broj. Ima ih, ki su već rjeđe ist. nama, ima ih, ki su prišli k nami pred malo vremena, ale i jedni i drugi naši su to dobri znanci, naši prijatelji, prava braća. Mi razumemo njih, oni nas — puno je tega, kade nam se misli naše slavu, a ima i česta tuga, kade nam se i duše i srca slazu i jednako kucaju. Braća Česi poznaju našu nevolju, znaju oni naše tuge i žalosti, znaju oni koliko moraju da trpe naši ubogi ljudi v Istri od nepravde i zlobe naših narodnih neprijatelja. Braća Česi znaju, koliko se moraju mučit naši ljudi v Istri, dokle dobiju jednu svoju školu, znaju oni, da bez škola naš narod mora da propade. Ale oni ne te, da nas puste tako prez pomoći, već i oni hoće da nam otvore svoje srce i da nam priskoće va potrebe. Zato su oni i sada odlučili prirediti jednu lepu zabavu, od koje će vas čisti prihod pripast našoj družbe sv. Cirila i Metodja za Istru. Prelepa je ta misal, kako su lepe i dobre one duše va keh se je ista porodila. Krasna misal, upravo dostojna oneh Čehi, ki su radi svojega patriotizma poznati po celem svetu. A mi? Neka nijedan od nas ne manjka na toj zabavi. Svi pridimo, svi, da posvedočimo toj našoj dičnoj braće, kako ih mi lepo razumemo i kako im lepo zahvaljujemo na njihovoj velikoj ljubavi, ča ja goje suprot nas. Naš „Narodni list“ prvi pozdravlja našu vru braću i divče se njihovoj prelepoj ideji, i njihovoj upravo bratskoj ljubavi, kliče im: Živili, živili naši Česi!

Ples društva „bieloga križa“ u Opatiji biti će u subotu dne 6. februara o. god. u zgradi propaloga talijanskoga „casina“.

Cvjetni corso u Opatiji. Zabavni odbor u Opatiji priredjuje na mesopostnu nedelju, dne 14. februara 1904. po podne cvjetni corso u Opatiji. Poverka kočija i bicikla krenuti će u 2^{1/2} sata po podne, po glavnoj cesti od Wiener-Heima do Hotela Bellevue.

Nadobudni mladci. Opatijsko redarstvo napislo je dne 13. o. mj. u 4 sata po podne u Opatiji nekoga Josipa Snačić iz Zagreba, 15 godina star, bivšeg učenika IV. razreda gimnazije. Taj nadobudni dečko je pravi specialista u krađi. Tako mlad pak je ipak već bio kažnjen radi krađe u Ogalinu i na Ricci, radi česa sa ga također iz gimnazije potjerali. Dne 13. o. mj. po podne šetao se taj dečko po Opatiji i vrebao na priliku, gdje bi štogod ukrado. Došav pred dućan gosp. Hans Kern, kuća Ivoti, strazio je dok se nije gospodar za čas udaljio iz dućana, pa je onda hitro skočio u dućan, otvorio ladicu, te iz iste pokrao 140 K. Isti „coup“ ponovio je u bazar „Mandria“, gdje je na isti način kod Jacques Weiss ukrado 20 K., a kod Ernesta Cesar isto toliko i nekoliko staroga novca. Ukradenim novcem kupio je grebrnu uricu i lančić. Sada razmišlja u Voloskom zatvoru o razlici izmedju „moga i tvoja“.

Strasno blato po Voloskom-Opatiji. Prošli tjedan bila je Opatija a i Volosko u moru blata. Jedva je nekoliko mjeseca, što se erarska cesta u Voloskom-Opatiji popravljala. Sada je ta cesta u slabijem stanju nego je bila prije Batuda, što se kod toga popravljajuja rabila, je već sva starena u prah, pak je uslied sitnoga dažja sva cesta u Voloskom i Opatiji jedan veliki blatni kanal. Očuvaj te Bože, da prodješ po toj cesti kad prolaze kočije. Poškropit ćete blatom od glave do pete. Nekoji sa stranci bili prošli tjedan došli u Opatiju, da tamo ostanu nekoliko mjeseca. Nego došav na cestu prodje mimo njih kočija, te ih užasno poškropi blatom, tako, da su odlučili odmah odputovati iz Opatije. Tko je kriv, da stranci biježe iz Opatije? Čez. kr. vlada, koja pobira u Opatiji-Voloskom na stotine tisuća forinti poreza, a neće potrošiti nekoliko tisuća, da radikalno popravi erarsku cestu i da izvede već jedanput toliko potrebitu paralelnu cestu. Ne zaboravite, da živimo u Austriji.

Za naš „Narodni list“. Od svih stran naše Istre primamo pisma, gdje nam naši prijatelji zahvaljuju, da smo se opet dali na izdavanje našega „Narodnoga lista“. Najviše nas je razveselilo, da su puno takoveh listi napisale i seljačke ruke. Svi nas bodre i nekole, da ustrajemo u započatom delu i da

ne malaksamo. Najvećnja hvata svim za
lepe besede, a kojim nas krepe va teškoj
našoj raboti, ale neće pam nijedan zamerit,
ako se mi i ovaj put preporučimo dobroiti
naših ljudi i ako ih molimo, da se ča prej
na naš list predplate, da moremo još veselije
i življe nastaviti na teklem i trnovitem putu
našega delovaaja. Živjeti dakle prijatelji i
predplatitelci našega „Narodnoga lista“!

Domaća vjesta.

Hrvatska čitaonica u Kastvu privednje
a nečelju, dne 24. t. mj. u prostorijama
„Narodnoga doma“ u Kastvu svojim članovi-
cima i prijateljima, domaču zabavu, sa pje-
vanjem, tamburanjem, igrom i plesom.

Za družbu Sv. Cirila i Metoda za Istru
sabrulo se prigodom blagoslova nove kuće
gosp. Mata Kundića, 33 kruna. Živili vriedni
darovatelji!

Nova cesta va Veprincu. Va občine
Veprinac ima se gradit nova cesta od Sv.
Jeleni do Sv. Petra, va duljina od 2410
metar. Trošak za tu cestu preventiviran je na
25 tisuć 599 krun i 25 heleri. Delo odat će
se putem javne jeftimbe (licit). Ponude ili
oferte imaju se poslat na občinsko glavarstvo
Veprinac, ujedno s koncijom od 2600 krun,
najkasnije do 8. febrara o. god. 11 ure prije
podne. Plan i troškovnik more se videt na
občine u Čičeh.

Novi plovani va Kaštelire. Marko De-
grassi dal je, kako čujemo Kaštelircem
pod nos, da nimaju lepše crekve. Prije svega
mi ne verujemo, da je za spas kršćanske
duše upravo strogo potrebno, da ljudi imaju
Bog zna kako lepše crekvi. Nosit Boga i
svetnu vjeru u srcu, to je svakako najlepša
krepost, a s druge strane mi vidimo i znamo,
da upravo va Italije, kada ima najviše lepeh
crekvi, da upravo tamo ima i najvećeh bri-
gant. Po tom se vidi, da ni se treba rugat
siromašnomu puku, ako nima va jednom al-
va drugem mestu lepu crekav. Nego naši
ljudi i va Kaštelire i drugde obnovit će
svoje crekvi onputa, kada budu sigurni, da
im va njih neće kalabriški popi i furkanski
biskupi vodit talijansku politiku. Po tom,
kad budu naši ljudi s bičem u rukah, po-
terali takove talijanske hrvatokršćanske po-
per iz crekve, onputa će se oni dat na delo i
videt će don Marko kako te se onputa
svetlet i sjat naši domaći božji hramovi.
Mej tem — don Marko — pazienza!

Mladomislun gosp. Josip Flego. Jest, i
poznati i velezastužni buzetaki rodoljub, bivši
narodni zastupnik g. Flego, doživio je ovih
dana zasluženu sreću, da mu je vrlo sin,
njegov dobi „Pepić“ prinio Svevišnjemu
žrtvu svete mise i tako pridio sebe i svoje.
U gospodinu mladomisluniku dobi naš narod
vrstnu mladu silu, dobiva žarka prijatelja,
koji će u ovim teškim vremenima znati, da
stoji na braniku naših svetinja, bilo u samoj
crkvi ili pak spolja — u javnom našem ži-
votu. U to ime čestitamo mladomisluniku
g. Flegu najrdračnije, a čestitamo i njegovoj
dijčnoj rodbini. Svako dobro!

Za našu pomorcu. Mi čemo se od sada
napred va našem listu baviti puno i s našemi
pomorskemi prilikami. To smo mi dužni delat
već radi našeh vrednih ljudi od mora. Mi
čemo, koliko budemo mogli i znali, nastojati,
da branimo i čuvamo čast našeh ljudi od
mora, gdje god bude od potrebe. Činit čemo
to zato, zaš naš pomorci bili od vavek
naša dika i slava. Povrh tega, mi čemo rado
primat dopise i članke od oneh našeh po-
morac, ki znaju baratat perom, i borit čemo
se zajedno s njima, da temu dičnemu stališu
privavimo s jedne strane stari ugled, a s
druge one polakšice i poboljšice, ke im
prema modernom duhu vremena, pripadaju.
Neka se naši pomorci čuvaju od svakoga
nadavenega i trubastega ignoranta, ki će
im morda reć: „A, ča će te pomoć. Karta
se pusti pimat!... Takovemu valja odgo-
vorit ovako: Ideje su bezkoristne samo onda,
ako su zatvorene va čovječjem mozgu. Ako
pak te ideje pridu na kartu, onda se ih
čita, od njih se razgovara i razpravlja, tu
i tamo se ča popravi, popuni, pak dodje
stvar s mi jednemu ili drugomu narodnomu
zastupniku, ki se onda pobrine, da se po-

mogno gdje treba i tako, vidite, i nesnajud
onaj je komadik karte nimal društva veliku
nalugu. Zaludu je, moć novina je dan danas
silna. To stavljamo mi pred oči svim našim
ljudem, pa i našim pomorcem.

Surevost: Počet čemo s ovim: Dogadja
se to osobito po nedjeljah v Iko ale pak
drugud, kamo gre svet na jitu, ale bolje
da rećemo na žmuli vina. Vino kako vino
— stepi glavu, upali krv, pak eto ti na
jedanput čovjeka od janca divljega vuka.
Onda se čovjek za stvar od niš uvredi,
svadi, potuče. I padaju ručne besedi, psovke,
kletve. I videt čete, da se va takoveh pri-
lika više njih hvata osobito s kapitanom od
vapora, ki ima te nakresane ljude ča odvest.
Da je s tolikemi pijanemu ljudu na brode i
odgovornost kapitanova puno veća, to čemo
nam svaki rado priznat. Pak ča se dogadja?
Dogadja se, da stanoviti individuali naskaču
na kapitana, kako na kakovo blago i to ako
ih samo opomene, da se čuvaju, da se ne
dogodi kakova neaređa. Čuli smo ovi dni
na svoje uši, kako je neki nakresani go-
spodin upravo pljuval na kapitana zato, zaš
je moral platit brodarinu za svojega — pasa.
Kako da je kapetan kriv! A je to lepo, da se
s uglednemi našemi pomorc postupa na
takav grub način? Ako ti ni ča pravo od
kapitana, znaš kada ti je direkcijs, pak hodi
tamo i prituži se. Ale ne prosto navajevati
na naše kapetane, kako na kakove lupeže.
Va takoveh prilikah morala bi i direkcijs
od vapori zet svoje kapetane u obranu. Nego
briga direkcijsu za svoje kapetane, samo da
ona sebe žepe puni... Našim kapitanom
bimo pak preporučili, da se na pravica od
nijednoga ne puščaju vredjat — nekažnjeno.

Moderni barbari. Poznato je, da neka
brodarska družtva a tako i pojedini princi-
pali čine, krcat svoje brodove tako, da ni
najmanje ne gledaju na život onih, ki mo-
raju stin nakrcanim brodom u svet. Da ne
spominjemo druge, teže rane, sustavit čemo
se samo kod jedne zalostne točke: „Petoff“.
Dvajset i šest ljudi izgubilo je a tem pa-
brodom svoj život — 26 ljudi i skoro svi
naša krv, sve skoro naše gore tužno lišće.
A ki je kriv tolikoj i tolikim drugim ne-
srećam? Ki drugi, ako ne grđna, židovska,
uzurjaska špekulacijsa onih bezdušnih stvo-
rova, kim ni niš sveto, ni suze matera,
udovica i sirota, kao ni život onih, ki po-
stavljaju svoj život na kocku, samo da prin-
cipalu bolje bude. Na brodu je naznačeno,
do kuda ga se mora nakrcat, ale krovrije
principali ne gledaju na to — jedna noga,
dvie više — za njih to niš ne računa. Ne
pitaju oni, kako će kapetan, kako će se si-
romašna mornarica s tako prekrcatim brodom
održat proti grdoj navale mora, za to oni
ne pitaju, nego glavno je njim to, koliko će
toneladi brod ponest za sobom, odnosno, ko-
liko će tisuć past va njihov nezasiťljiv žep.
Krcat se recimo pšenica ili ječmink. Poznato
je, da se takove stvari od valjanja broda
rado skupe na jednoj strane ili, kako se to
navadno kaže, brod se ingalonā. To
skupljanje tereta na jednoj strane more
postat jako opasno za brod i za one ki su
na njemu. Brod se va takoveh prilikah
nagne, more se rošiti nanj sa svom silom,
timun ne nosi bukaporte, lahko da popuste
silnoj navali mora, voda nadje put va stivu,
va makiun, ognji se ugase i brod je na
milosti i nemilosti mora. Ča se va takoveh
slučajevah dogodi, to ni teško pogodit. Čete
reć: A zaš se ne nakrcat brod na način, da
se tako lahko ne ingalonā? Je, za to bi
trebalo malo više vremena i troška, a tega
principali ne te. Za to oni vole, da se to
nakrcat i nabiti onako kako čapa čapa.
Ma čete opet reć: Zaš pak kapitani primaju
tako nakrcane brodove, zaš ih ne odbijū?
Zaš? Zato, zaš ih je najmanje dvajset pri-
pravno ki bi valje prišli na njihovo mesto
— i takō kapetan nema puno da bira.
Gdje moguća pogibelj od smrti a ovie
osigurana glad i nevolja. Zato on, jedan,
prigne glavu i daje se sve onako preko-
merno nakrcan na more. Principali, dakako
grde. Za njih su oni nebogi ljudi — niš, a
vapor je osiguran, i karag je osiguran. Sve
je osigurano, sve, samo ni život oneh ljudi.
Ali zato, kako smo rekli, ne boli principale

glava. Jednomu se mi čudimo, naime, kako
je to, da puli nas va dvadesetom stoljeću
nema nigdje nikakav paragraf, ki bi takove
moderni barbure poslat, da orknu tamo kada
va Kajene ale pak va kakovem vrazjem
otoke!

Podružnica „Družbe sv. Cirila i Metoda“
u Sovinjaku javlja, da će dne 24. t. mj. u
4 sata po podne, u kući gosp. Jermana
Matka „Matulin“ u Jermaniji kbr. 27 ob-
državati svoju redovitu godišnju skupštinu
sa običnim dnevnim redom, te umoljaja, da
ju tom prigodom dobro misleći prijatelji
obilno potražu.

Škola u Zametu bila je ustanovljena
pred deset al dvanajst let. Bila nam je po-
trebita i prvo, ale se ni nijedan do onda
na nas spametil, da bi nam se dalo školu.
Naša deca hodila su prvo va školu, neka va
Kastav, neka va Sv. Matej, neka v Reku, a
neka nikamo, aš zarad prevelike daljine nisu
bila primorana hodit nikamo.

Već prvo leto, kad se je ova škola
odprla, bilo je dece za dva učitelja, a tako
i nspred svakole leto sve više, da va najzada
i c. k. školske oblasti uvidile potrebu i
druga učitelja, pak su storile korake, da
bude namešćen i drugi učitelj. Nego gospoda
Talijani va Poreču, ka imaju škare i sukno
v rukah su rekli: Šijor ne, druga učitelja
van ne damo, aš nećemo. Na to su njim
c. k. oblasti rekly: ja, ma zakon govori, da
ako hodi va jednu školu tri leta zaporedom
više od sto dece, da se tamo mora dat još
jednega učitelja i već su te oblasti dale za-
poved občine, da neka pripravi još jednu
sobu za školu, aš da će doć još jedan učitelj.
Občine bilo je to drugo i dala je valje storit
plan, kako bi se još neć malo prizidalo ovoj
škole za drugu sobu. Ale gospoda su za-
pavila: Ferma la! Ča zakon? Fandonije!
Mi smo gospodari; pak su lepo prekrizili
toliko dece, koliko jih je bilo preko sto i
su rekli: Vidite, da jih ni niš sto, mi ne
damo druga učitelja, ako čemo se pravdat
magari i do Beča. I u istinu! Poreč je dobil,
a zakon i c. k. oblasti... štrif.

Sada već nekoliko let ta stvar stoji
tako. Čitali smo, da je naš dični gospodin
Spinčić va saboru va Pule tu gospodu malo
za uše prijel i pitaj jih, da ča misle, da
nam ne pošalju još jednega učitelja. Hvala
mu za to! Strah nas je, da neće ni to ko-
ristiti, aš su porečka gospoda jako svoje
glave, a cesaraka gospoda pak njim ne moru
lahko do repa prit, aš se jih najbrže boje,
al pak drže i oni šnjimi.

Da j' va Zametu nekoliko ljudi kako
sam ja, bimo se spravili va Poreč al va
Pal, pak bimo tu gospodu zapitali: zaš nam
nedaju još jednega meštra, kada nam ga
zakon dave. Jedan sam učitelj — to mi
sami razumemo — ne more s tolikom decom
vladat. Ovo leto jih ima preko dvesto. Neka
deca hode svaki dan po pol dneva va školu,
neka dva puta na šestimano, a neka po tri
puti. Na ta način mi nimamo od škole one
koristi, ku bimo mogli i morali imet. A ki
je temu kriv? Istarski Talijani, nijedan
drugi! Kada je kušljenca? Tolika plačila za
školu, a deca nam nimaju ni mesta za sedet
va škole. Talijani pobiraju školsku taksu za
svu decu, ka su zapisana va školu, a ne
pitaju, moru pak sva ta deca hodit va školu,
imaju svi dosta mesta i prilike, da se ča
navade. Ako nau ko dete samo tri, četiri
puti na mesec ostane doma po kakovem
posle, već nas učitelj tuži i kapetanat multa,
a Talijane ki su krivi, da nam deca ostanu
doma po deset, dvanajst puti na mesec, kada
bimo ju dosti Bože radi va školu poslat,
nijedan ih ne tuži ni ne multa. Je l' to
pravica?

Je prilika, da mi Zamećani po našen
računu samo za školake takse plaćamo na
leto preko 1500 krun, a nimamo jedne škole
kako se pristojū?

Kamo gredu toliki beši?

Mi smo va Austrije. Nima na svete
države, ka bi se manje brinula za svoje
ljude, za svoje državljane od ove naše stare
i jedne i nesrećne Austrije. Kamo čete
boljeg dokaza, da je temu sibilja tako! Kako
je poznato, ima v Austrije više provincijs,
ke najviše žive od vina. Vino izvraue, jako

razšireno i traženo. Ale naši političari, većinom
sve snami grofi i baroni, ki samo piju Šam-
panjac ale Bordo, oni jadni i ne znaju, da
ima jako puno i dobrega vina, češ va Dal-
macije, češ va Istre, va Štajerskoj, va
Hrvatskoj i drugdere. Oni nebogi ne znaju
tega; oni će prvo znat na primer, kada je
ka lepa balerina ili ča takovega, nego da
ima i va našeh krajevih vina. Pak ča se je
dogodilo? Do pred nekoliko let moglo je
doć iz Italije va Austriju vino samo uz ve-
liku dacijsu. A ča su storili naši političari
va Austrije? Snizili su dacijsu na talijansko
vino skoro na niš, tako, da su na jedanput
celu Austriju poplavila sve sama talijanska
vina, dočim nisu domaća ni mogla doć do
prodaja. Otuda veliko osiromašenje našega
pućanstva va Dalmacije, Istre i drugud.

Kako prvo, dok se je sklappala po-
kleta klauzola ugovora s Italijom, tako i
kasneje, kad je ista već sklopljena bila,
naši zastupnici i va parlamente i va zem-
maljske saboreh nisu prestali zahtjevat, da
se ta nesrećna klauzola ukine. I tako su
malo po malo austrijski ministri doznali, da
ima i puli nas vina, kega bi naši ljudi rado
prodali a ne moru radi velike i druge kon-
kurence sa strane Talijana. I ti slavni mi-
nistri odlučili su, da se tomu mora pomoć
A kako su pomogli? Sve vino, ko će iz
Italije prit do 31. o. mj. bit će dacijsno kako
do sada — uz malen novac. Talijani, šegavi,
okoristit će se tom prilikom i poplaviti sva
Austriju s vinom tako, da naši ljudi ne ta
moć pune dve leta tokat ni baril vina. Pak
da nismo va Austrije? A kako je pak s ri-
barijom? Nego o tom drugi put.

Medjutim naši se miču. I neka — dok
su na vreme. Tako se je i ovi dni sastalo
zastupstvo grada Spljeta, pak je jednoglasno
zaključilo, da se na ministra-predsjednika
i na ministarstvo izvanjskih posala, trgovine
i poljodjelstva pošalje zaključak istoga za-
stupstva, koje mi ostalim zahtjeva, da se
na talijanska vina udari od sada unapred
dacijsa od najmanje 40 kruna po hektolitru,
i da se zaštite interesi naših ribara barem
tim, da strani ribari plaćaju dužne namete
našoj državi, gdje se oni obogaćuju s našom
ribom.

Pročulo se naime, da kod sklappanja
novega trgovačkoga ugovora misli Austrija
Italiji dat neke nove pogodnosti. Tomu ne
bimo se mi ni najmanje čudili!

Mi smo i onako va Austrije!

Svega po malo.

Veliki koncert družbe sv. Cirila i Metoda
za Istru u Zagrebu. Kod toga koncerta, o
kome je već rieč bila na prvom mjestu našega
zadnjega broja, sudjelovali su iz blagona-
klonosti mnogi naši dični umjetnici, kao go-
spodja Micika Freudenreich, gospodjica
Kornicer, te gospoda: Geiger, Fallner,
Novosel i Grund. Ona tužna elegijsa,
što ju je odigrala na harfi gospodjica Emica
Kornicer svakoga je uzmiela, ali najviše je
občinstvo oduševila i razdragala naše vele-
vriedna primadona gdja. Freudenreich. Nje-
zina pjesma „Domovini“, pa „Ljubavna
pjesma“ od Fallera upravo nas je razdragala
tako, da je burno izanivana morala da se
po neki put pokaze na podiju. Velikim
pljeskom obasulo je občinstvo i mladoga
pjevača gosp. Novosela. Njegov liep i ugodan
glas ide upravo k srcu.

Taj dio zabave odigrao se u donjoj,
velikoj dvorani, dok se je estali, šaljivi dio
izveo u gornjim prostorijama velikoga doma.
Tu je veliku buru smieha izazvala šala u
dva čina, što ju napisao gosp. Marincić.
Isto su tako liepo prošle i daljne točke
„Frkljevačka philharmonija“ itd. Upravo za-
glušnim pljeskom bio je obasut gosp. Grund,
kad nam je ono plaćać pripoviedao, kako
mu je žena umrla... Oni da su bili tako
sretni! Kad bi mu bacila butijaju u glavu
veselila bi se ako bi ga kod toga zgodila,
a ako ga nebog zgodila, onda bi se on ve-
selio... Kako vidite, oni su se uvijek ve-
selili!... Ali trebalo čuti Grundu, kako
je to na izvadno. Upravo da popuča od
smieha. A liepe su nas iznenađili i naši vrlo
mladići Istrani gg. Zvonimir Kundić i Ivan

Grgarina, koji su sa svojim drugom gosp. Rendićem, odjeveni na španjolski, izveli nekoliko arja na „nekih španjolskih instrumentih“, kako su to oni meni rekli.

A dolje u velikoj dvorani Sokola? Plesalo se tu sve u šestnaest, plesalo se do rane zore. A i mnogo nas je ostalo tu do same zore, a s nama i naš veleriedni predsjednik gosp. Spinić. Najzad se smjestimo u maloj dvorani „Kola“, gdje nas je hrvatska glazba, hrvatske regimente, sve samim hrvatskim i slovenskim komadima zabavljala upravo hrvatski.

Tako je eto prošao taj koncert, od kojega je družba zapalo nešto oko 5000 kruna. Da je pak taj koncert tako liepo uspio, mora se u prvom redu zahvaliti gospodi odbornicima: presvj. vitez Trnkomu, Koricneru, Marinčiću, Suhaneću i ostalima. Bog ih poživio!

„Naše pravice“. Tako će se zvati list, što će ga u Varaždinu pokrenut velevidni otacbenik veleučeni gospodin Dr. Pero Magdić. Svrha toga lista bit će od prilike ista, kao i ona u našem „Narodnom listu“ u ovim krajevima. Tko može neka podupri i taj list, a snjim i krasno nastojanje vrloga domorođca gosp. Dra. Magdića, komu već sada žalimo svaku sreću i najljepši uspjeh.

Hrvatska opera u Ljubljani. O liepom uspjehu opere našega mladoga skladatelja gosp. Josipa Mandića, pisale su ovih dana naše i slovenske novine. Mi smo zamolili poznatog i uvaženog našeg glazbenika gosp. M. Brajšu, da nam o tom liepom glazbotvoru napiše obširni prikaz, što je rado i učinio. Toplo preporučamo našim čitateljima taj liepi članak, i sa svim se srcem pridružujemo, i iskreno i srdačno čestitamo vrlomu našem umjetniku, uz vruću želju, da nam ga Bog uzdrži čila i zdrava, da umogne i sebe i zemlju našu proslaviti liepim proizvodima svoga nesumnjivoga talenta. A sada samo napried, samo napried!

Nesreća u Carigradskoj luci. Na 7. o. m. različi su se ruski parobrod „Carica“ i francuski parobrod „Niobé“, koji je imao na brodu hodočastnike iz Mekke. Pošto su vrlo brzo drugi došli na pomoć nije se dogodila nijedna veća nesreća.

Ki je gluh je nesrećan. Neki dan bil je pozvan pred kazneni sud u Parizu jedan starac, ki je zel va kuću jednu mladu fra-jaricu i ženu na nji je vlastite oči varal. Prešidnt od suda ga pita: „Kako se zove-te vi? A on odgovara: „Gospodin prešid-nt, to se more svakemu dogoditi.“ Svi, ki su bili va dvorane počeli su se nato smet. Starac je razumel, da je rekao jednu beda-stodu pak je brzo dodal prešidntu: „Go-spodin prešidnt, prosim Vas, govorite mi malo jače. Kad se je imelo ispitat njegovu ženu, pita ju prešidnt: čete se napravd at čete pustit pravdu na stran? A žena odgovara: hvala lepa gospodin prešid-nt, ja nisam trudna. Svi su se na te be-sedi počeli smet, a žena videć i ona da je rekla nekakovu bedastodu, povedala je prešidntu: Oprostite gospodin prešidnt, ja sam „malo gluha“. „Ja, ja, rekao je prešidnt,

sud vidi i razuma, da se Vi i Vaš muž ne-morate nikada i nikako razumet.“

Ženske va bragošah. Poznato je, da se neke emancipovane ženske bore za jednako-pravnost ženskih sa mužarcima. U tu je-dnakopravnost računaju te ženske takodjer nošenje blača ili brageša. Sada se je u New-Yorku ustrojio jedan „club ženskih u gađah“. Sve članice tuke clubs nose u družvenih prostorijah muško odielo.

† Diraka Andrija. Dne 13. t. mj. umro je u Kastvu krojački majstor Andrija Diraka, u 62. godini. Kao dječak došao je iz rodnog kraja Zametake županije, u grad Kastav u kuću pok. Ljudevita Jelušića, župana, gdje je službovao kao naučnik, kalfe i kasnije poslovođa krojačije, neprekidno 38 godina, samo što je u to doba odelazio vojništvo, bivši 1866. godine takodjer u vojni proti Talijanom. Kad je prestala kro-jačija Jelušićeva, vodio je istu na svoj račun, oženio se za Vincencu, udovicu Bro-zović rođ. Buzdon. Pokojnik bio je pošten čovjek i akoprem nepismen, dobar domorođac, te se je svakom prilikom narodno izicao i bio u obće obljubljen u gradu Kastvu, jer se nije nikomu zamjerio. To je pokazao i njegov sprovod u petak, dne 15. t. mj. kod koga uz razlašćenu svojtu i rodbinu Jelu-šićevih, koja ga je smatrala svojim, sudje-lovalo je celo gradjanstvo i svatko je žalio za dobrim Andrijom. Razlašćenoj svojti iz-ražamo naše saučeeće a pokojniku bila lahka domaća zemljica!

Slovensko društvo prijatelja glazbe pri-redjuje koncert u korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, u prostorijama „Zora“ u Opatiji, dne 27. siječnja 1904. sa sljedećim rasporedom: 1. Dr. A. Dvořak: Slavenski ples br. 8.; 2. R. Frlim: Zaviševne pjesme 3. Dr. A. Dvořak: a) Caprice sur des Ais Bohèmes, Wienawski: b) Chanson Polonaise; 4. Vezič: Opomena Zrinovice svomu sinu. Krasnoslav; 5. F. Chopin: Valse op. 42; 6. B. Smetana: a) Duo iz opere „Libuša“; b) Duo iz op. „Prodava nevjesta“; 7. F. Chopin: Nocturno op. 9 Nr. 2; 8. J. V. No-votny: Libijske pjesme; 9. Dr. A. Dvořak: Slavenski ples broj 6; 10. B. Smetana: Sbor iz op. „Prodava nevjesta“. Ulazina po osobi 2 kruna, obitelj 4 kruna. Početak u 8^{1/2}, sati sati na večer.

Knjževnost i umjetnost.

„Petar Svačić“

opera u dva čina, uzglavio gospodin Josip Mandić na temelju libretta gosp. Dra. Trn-plesara.

Dne 15. tek. mj. pjevala se u sloven-skom kazalištu u Ljubljani, za prvi put gornja opera sa krasnim uspjehom, koji bi bio sjegurno krasniji, da je pisac riječi ili libretta nešto bolje razvio razna početjanja i da je on u obće bio ekspanzivniji i živiji u obradivanju toli interesantnog predmeta. Krunisanje hrvatskog kralja Petra Svačića, boj proti Magjarima, izdajstvo kraljevih po-glavica, propast hrvatskog kraljevstva usljed

ove crne isdaje, junački pad kralja i pro-kletstvo nad isdajnicu, sve to trebalo je šire, čvrste, skladne, prorađanane radnje; sklada-telja i solistom bilo bi time puno pomo-ženo, a slušateljstvo bilo bi mirno, zado-voljno ter pripravno na svaki čin, na svaku promjenu. Priznajem rado, da je vrlo teško pisati librette za operu i da su libretti u obće više manje manjkavi i loši (osim li-bretta Boitovih i kojeg drugog auktora), i to s azroka, što librettiste nemaju navadno glazbene izobrazbe, ali ipak libretto ne smije biti onako uzak i suh, kao što je gornji. Ideja libretta je inače krasna i upravo hvale-vriedno zasnovana, — ona u današnjih okol-nostih može da pano i koristi, ali tu ideju trebalo je nešto bolje razviti, izraditi. U ostalom, poznajć je dobro gosp. librettista, držim, da on nije iz daleka mislio, da sa-stavlja libretto za operu, nego da se je njegov sastavak kasnije nehotice pretvorio u libretto; dokaz za to imademo u okolnosti, što je on taj sastavak izradio u par dana, dakle u razmaku vremena, koji nikako ne-dostaje za takovu radnju, i što je on vrlo strog samim sobom i svojimi proizvodima.

Kako rekoh, uspjeh je bio sasvim tim krasan. Ideju librettiste shvatio je vrlo dobro naš mladi skladatelj gospodin Josip Mandić (njemu je tekao 20 godina — sin je Dra. Frana Mandića in Mihotić u Ka-stavštini a nećak profesor Matu Mandiću, glavnom suradniku „Naša Sloga“) i tu ideju razvio je on za njegovu dobu, za njegovo učenje i za riječi, koje je imao pred sobom upravo ženjalno. Njegova je glazba od po-četka pa do kraja opere interesantna, ona je mila, bučna, okrutna, šaljiva, pikantna, žalostna, u njoj ne vidiš nezahvalne teškoće i prisiljenosti, ona je gladka i naravna, ona je pravi izliv nadarenosti, umjetnosti, ženi-jalnosti. A što mi se najviše sviđa, jest to, da naš Josip gradi svoja djela na narodu, na narodnih motivih, i da ne piše samo za glazbenike, kao glasoviti njemački kompo-nista Wagner, nego da piše istodobno i za neglazbenike, kao glasoviti talijanski kompo-nista Verdi; on upliva na ljudsko srce i glazbom i pjevanjem; kod njega je glazba i pjevanje jednake vrednosti. Duša ti upravo pliva od milinca, kada čuješ, kako se kroz ciela operu preljevaju glasovi jedne ili druge narodne pjesme, kao na primjer „Vrbniče nad morem“ itd., i to sve u skladu i vezu sa glavnom idejom glazbenoga djela.

Matko Brajša Ra-an.

(Nastavak sliedi.)

Zadnje vjesti.

Trst. Cesar Franjo Josip I. razpustil je zastupstvo grada Trsta. Trščanski Židovi i Talijani silno su opareni radi toga. Na-dalje je vlada zabranila gradskim muzikantom, da ne smeju nosit novu, za njih nabavljenju munduru, jer ta mundura je upravo onakova, kakova i od soldati nekega talijanskoga rajmenta.

Spljet. Na željezničkoj prugi Sinj—Splet dogodila se je velika nesreća. Bura je naime prevallala nekoliko vagona. Ča se zna, ima jedan mrtav i više ranjenih.

Kod preoblika gradiva mo-rall amo i danas izostaviti već sastavljeni, obširni politički pre-gled. (Op. urad.)

Svoj k svomu!

Žiglo i Cigaretpapir družbe „Cirila i Metoda“ kao i hrvatske narodne nošnje razglednice troboje, dobije se kod

V. Lenca, Rieka

Na veliko uz vrlo umjerene ciene. Raz-šiljanje samo pomećem: Via Teso, i Via St. Bernardino, Rieka.

Sjećajte se istarske družbe sv. Cirila i Metoda!

Br. 4356/03.

Oglas natječaja.

Kod podpisane občine imaju se popuniti 2 mjesta redara za poreznu občinu Opatiju a jedno za poreznu občinu Volosko.

Plaća mjesečnih kruna 80 posticipando plativih i paušal za uniformu K 140 na godinu. — Odkaz službe sa jedne i druge strane mjesec dana.

Molitelji valja, da podnesu svoje molbe vlastoručno pisane na podpisano do 1. Febrara t. g. sa dokazom, da su navršili 24 godinu života, da znadu hrvatski govoriti i pisati i da razumiju njemački, po mogućnosti i ta-ljanski.

Redar za Volosko imati će stanovati u Skrbčih.

Glavarstvo občine.

VOLOSKO, dne 10. jenera 1904.

U životu nikad više

ovako riedke zgod

500 komada samo for. 1-95.

Krasna poslađena i dobro isdaju ura, 8 ped. garancije, sa prikladnim lancem, i moderna svilena kravata za gospodu, 2 kom. najfinijih šepih rubaca. 1 dražestan prsten za gospodu sa limit. dragim ka-menom, 1 košna novčarica, 1 krasno šepno ogledalo, 1 par dugmad za manšete, 3 dugmeta za prsa, svđ 3^{1/2}, doobilj stato, sa patentiranim zatvaranjem, i prima plesna sprava od nikla, i album sa najljepšim slikama na svjetlu, 1 elegantna parčica pribadače za gospođe (Novost), 1 par botona od similibrijanta, vrlo trojni, 5 šaljivih predmeta na veliko veselo sa staro i mlado, 20 važnih predmeta za dopisivanje i još 400 različitih predmeta vrlo potrebnih u kući. Sve skupa, na um, koja sama ove novce vriedi, stoji samo for. 1-95. Salje se pouzećem ili da se noveo unapried pošalje.

Bečko glavno skladište

P. LUST, KRAKOV BR. 116.

NB. Za neodgovarajuće šalje se novac natrag.

Pijte!

Kapi Spasitelja, koje se mogu zbog svoje djelatnosti nazvati čudotvornima, kod svih bolesti želodca, poosjekuju probavu, podavaju tek (apetit) za jesti; protiv hemoroida, natrasu, sgararici, oteku elazeno i jetara itd. itd. — a djetetu upravo čudotvorne i kod već zastarjelih bolesti.

Nebi smjele manjkati u nijednoj kući ove glazovite i čudotvorne kapijice. i boćica samo 60 fl. (30 novč.) a na svakih šest boćica dobije se jedna badava.

Naputak na uporabu ovih kapijica prileži svakoj boćici — a naputke i ojenik za ove bolesti, bile kod ljudi ili blaga (za krave, konje, volove, svinje itd.) šaljem na zahtjev franko i badava.

Naručbe odpremaju se i sa poštom (i to najmanje 6 boćica Kapi Spasitelja) a otišlo prema želji, te treba jedino naručiti kod vianšnika najbolje i najviše ljekarno, a to je ljekarna „al Redentore“ (St. Spasitelja) na Rijeci — stoga naručite samo pod ovom adresom:

Hinko Babić,

ljekarna k Spasitelju (al Redentore).

Rijeka, blizu volike crkve.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4 1/2% kn-mata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložene plaće posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odgovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo otkaza u smislu § 8 družvenoga štatura.

Zajmovo (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mje-nice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Jančića u Voloskom.

Publiže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Jančića, Dr. I. Pošćića, Dra. A. Stangera i Dra. M. Trinajstića u Voloskom.

Novčani promet u god. 1903 iznašao je K 2777.869-20 — Uloženo je bilo u posujilnici god. 1903 K 862.576-14

Ravnateljstvo.